מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לחזק ידע בלשון: חלקי דיבר, שורש ובניין, ניבים, תחביר ושגיאות נפוצות
- לתרגל זיהוי וחילוץ שורשים מתוך מילים בדרך חווייתית
- לפתח מיומנות איתור ותיקון שגיאות לשון נפוצות במשפט
- לעודד חשיבה יצירתית דרך תכנון חידה לשונית בהשראת חדרי בריחה

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – זיהוי בסיסי

1. ב – שולחן
2. א – פעל

חלק ב׳ – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – עובדות ותרגול

1. נכון – האותיות הקבועות במילה הן כ-ת-ב, השאר אותיות שימוש
2. לא נכון – 'ספר' יכולה להיות גם שם עצם (חפץ לקריאה) וגם פועל, תלוי בהקשר

חלק ג׳ – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – השלמות

1. גד"ל
2. לב"ש

חלק ד׳ – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – התאמה ויישום

1. ד – 1 (נפעל)
2. ג – 2 (פיעל)
3. ב – 3 (הפעיל)
4. א – 4 (התפעל)

חלק ה׳ – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – הבנת ניבים נפוצים

1. ד – 1 (להתאמץ לחשוב על פתרון לבעיה)
2. א – 2 (לומר דברים בכנות)
3. ג – 3 (להתעלם מדבר מה, לא להעניש)
4. ב – 4 (לכעוס מאוד)

חלק ו׳ – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – מילות קישור במשפט

1. ב – אבל
2. ב – סיבה

חלק ז׳ – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – כתיבה ויישום

1. אבל

חלק ח׳ – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – חשיבה והבעה

חלק ט׳ – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – מושגי יסוד

1. ב – משפט שיש בו משפט עיקרי ולפחות משפט משועבד אחד
2. ג – ש

חלק י׳ – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – איתור ותיקון שגיאות

1. לא נכון – מספר המונה שם עצם בנקבה צריך להיות בנקבה – "שלוש בנות"
2. נכון – "אשר" מחברת בין משפט עיקרי למשועבד כמו "ש"

חלק י״א – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – תרגול ויישום

1. שני
2. שלוש

חלק י״ב – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – התאמות בין מילת שעבוד לתפקיד

1 – ג (מציינת סיבה)
2 – א (מציינת זמן)
3 – ד (מציינת ויתור)
4 – ב (מציינת תנאי)

חלק י״ג – פרק 4 • שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה – זיהוי ושליפה

1. נכון – הוא פעל להחיות ולהרחיב את העברית במילים חדשות לחיי היומיום
2. נכון – האותיות ר, פ, א מרכיבות את שורש המילה ומקושרות למשמעות ריפוי

חלק י״ד – פרק 4 • שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה – תרגול שורשים

1. ס-כ-ל
2. פ-ת-ח

חלק ט״ו – פרק 4 • שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה – התאמה וסדר פעולות

1 – ב (כ-ת-ב)
2 – ג (ל-מ-ד)
3 – ד (ש-מ-ר)
4 – א (ז-כ-ר)

חלק ט״ז – פרק 5 • בונים חדר בריחה לשוני משלנו – מה זוכרים מהמדריך

1. נכון – המדריך פותח בהגדרת היעדים וסיפור המסגרת לפני תכנון החידות
2. לא נכון – סיפור המסגרת חשוב כדי להחזיק את הלומדים במתח
3. נכון – כך מתקבל הקוד לפתיחת המנעול

חלק י״ז – פרק 5 • בונים חדר בריחה לשוני משלנו – התאמת סוגי חידות

1 – ג (הפיכת אותיות השורש למספרים לפי מיקומן באלפבית)
2 – א (איתור שגיאות מכוונות כמו אי התאם מספר ומין)
3 – ב (פתרון הגדרות לשוניות שחושפות אותיות למילת מפתח)

חלק י״ח – פרק 5 • בונים חדר בריחה לשוני משלנו – מתכננים חידה בעצמנו

1. יעד תוכן ברור ומוגדר הקשור ללשון, כמו זיהוי בניין או שורש
2. עלילה קצרה הקשורה לעולם לשוני, עם מתח ומטרה ברורה

חלק י״ט – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

1. א – המעבדה של פרופסור שורש
2. ג – 6
3. ב – פריצה למערכת העיתון

כרטיס יציאה – מה לחפש

- זיהוי נכון של שלוש או ארבע אותיות שורש והבניין המתאים מתוך רשימת בניינים ידועה
- איתור השגיאה הספציפית במשפט (מין/מספר) והצעת הניסוח הנכון במקומה
- החידה כוללת יעד תוכן ברור, רמז מתבקש ופתרון הגיוני שמתקשר לנושא הלשוני שנבחר

טיפים להפעלה:

- ניתן לחלק את החוברת לכמה שיעורים - פרק אחד או שניים בכל מפגש, בהתאם לקצב הכיתה
- לתלמידים מתקשים אפשר לתת רמזים נוספים או להתחיל מפרק 1 ולדלג על פרק 5
- לתלמידים מתקדמים כדאי להרחיב את פרק 5 ולבקש תכנון חדר בריחה מלא עם כמה מנעולים
- מומלץ לשלב עבודה בזוגות או בקבוצות קטנות בפרק האחרון כדי לחקות את אופי המשחק המקורי

חוברת תרגול – חדרי בריחה לשוניים בעברית

חדרי בריחה לשוניים – מאגר עברית חט״ב

· חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – חלקי דיבר, שורש ובניין
2. פרק 2 – ניבים, צירופים ומילות קישור
3. פרק 3 – תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות
4. פרק 4 – שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה
5. פרק 5 – בונים חדר בריחה לשוני משלנו

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – חדרי בריחה לשוניים בעברית

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בכל פרק תמצאו תרגילים הקשורים לאחד מחדרי הבריחה הלשוניים. פתרו את התרגילים לפי הסדר, ובפרק האחרון תנסו לבנות חידה קצרה משלכם בהשראת מה שלמדתם.

בנק מילים: שלוש | פ-ת-ח | שני | אבל | גד"ל | ס-כ-ל | לב"ש

1 חלק א' – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו מהמילים יש שם עצם?

א) כתב ב) שולחן ג) גדול

2. מהו בניין המילה 'למד'?

א) פעל ב) נפעל ג) פיעל

2 חלק ב' – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – עובדות ותרגול

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השורש של המילה 'מכתב' הוא כת"ב	☐	☐
2	המילה 'ספר' היא תמיד פועל	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. השורש של המילה 'הגדיל' הוא _____

2. השורש של המילה 'התלבש' הוא _____

4 חלק ד' – פרק 1 • חלקי דיבר, שורש ובניין – התאמה ויישום

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נכתב	___	**א.** התפעל
2. לימד	___	**ב.** הפעיל
3. הלביש	___	**ג.** פיעל
4. התרגש	___	**ד.** נפעל

5 חלק ה' – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – הבנת ניבים נפוצים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לשבור את הראש	___	**א.** לומר דברים בכנות
2. לשים יד על הלב	___	**ב.** לכעוס מאוד
3. לעצום עין	___	**ג.** להתעלם מדבר מה, לא להעניש
4. לצאת מהכלים	___	**ד.** להתאמץ לחשוב על פתרון לבעיה

6 חלק ו' – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – מילות קישור במשפט

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו מילת קישור משתמשים כדי לבטא ניגוד בין שני חלקי משפט?

(א) כי (ב) אבל (ג) ולכן

2. מילת הקישור 'כיוון ש' מבטאת יחס של...

(א) זמן (ב) סיבה (ג) תוצאה

7 חלק ז' – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – כתיבה ויישום

השלימו את המילה החסרה.

1. חיפשתי את הספר בספרייה _____ לא מצאתי אותו בשום מקום.

8 חלק ח' – פרק 2 • ניבים, צירופים ומילות קישור – חשיבה והבעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

9 חלק ט' – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו משפט מורכב?

(א) משפט עם שני פעלים זהים

(ב) משפט שיש בו משפט עיקרי ולפחות משפט משועבד אחד

(ג) משפט קצר ללא נשוא

2. איזו מהמילים הבאות משמשת כמילת שעבוד המחברת משפט עיקרי למשועבד?

(א) ו (ב) אבל (ג) ש

10 חלק י' – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – איתור ותיקון שגיאות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הצירוף "שלושה בנות" תקין בעברית	☐	☐
2	המילה "אשר" יכולה לשמש מילת שעבוד במשפט מורכב	☐	☐

11 חלק י"א – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – תרגול ויישום

השלימו את המילה החסרה.

1. התיקון הנכון לצירוף השגוי 'שתי ספרים' הוא: _____ ספרים

2. התיקון הנכון לצירוף השגוי 'שלושה בנות' הוא: _____ בנות

12 חלק י״ב – פרק 3 • תחביר, משפט מורכב ושגיאות נפוצות – התאמות בין מילת שעבוד לתפקיד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כי	___	**א.** מציינת זמן
2. כאשר	___	**ב.** מציינת תנאי
3. למרות ש	___	**ג.** מציינת סיבה
4. אם	___	**ד.** מציינת ויתור

13 חלק י״ג – פרק 4 • שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה – זיהוי ושליפה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אליעזר בן-יהודה עסק בחידוש מילים בשפה העברית	☐	☐
2	שורש המילה "מרפאה" הוא ר-פ-א	☐	☐

14 חלק י״ד – פרק 4 • שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה – תרגול שורשים

השלימו את המילה החסרה.

1. שורש המילה "הסתכלות" הוא _____

2. שורש המילה "התפתחות" הוא _____

15 חלק ט״ו – פרק 4 • שורשים, מילים חדשות ובעקבות אליעזר בן-יהודה – התאמה וסדר פעולות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כתיבה	___	**א.** ז-כ-ר

2. לימוד	___	**ב.** כ-ת-ב
3. שמירה	___	**ג.** ל-מ-ד
4. זכירה	___	**ד.** ש-מ-ר

16 חלק ט"ז – פרק 5 • בונים חדר בריחה לשוני משלנו – מה זוכרים מהמדריך

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשלב הראשון בבניית חדר בריחה לשוני מגדירים יעדים פדגוגיים וסיפור מסגרת	☐	☐
2	סיפור המסגרת בחדר בריחה הוא דבר שולי שאין לו באמת תפקיד	☐	☐
3	בחידת קוד המספרים מחלצים את אותיות השורש ומתרגמים אותן לערך מספרי לפי מיקומן באלפבית	☐	☐

17 חלק י"ז – פרק 5 • בונים חדר בריחה לשוני משלנו – התאמת סוגי חידות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חידת שורשים ומבנה	___	**א.** איתור שגיאות מכוונות כמו אי התאם מספר ומין
2. פענוח תחבירי	___	**ב.** פתרון הגדרות לשוניות שחושפות אותיות למילת מפתח
3. תשבץ או תפזורת מוסתרת	___	**ג.** הפיכת אותיות השורש למספרים לפי מיקומן באלפבית

18 חלק י"ח – פרק 5 • בונים חדר בריחה לשוני משלנו – מתכננים חידה בעצמנו

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו יעד פדגוגי אחד לחדר הבריחה שלכם, לדוגמה זיהוי בניינים או הבחנה בין שורשים, וכתבו אותו

2. כתבו סיפור מסגרת קצר בן 2-3 משפטים לחדר הבריחה שלכם

19 חלק י"ט – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה חדר בריחה מתרגלים חלקי דיבר, שורש ובניין?

(א) המעבדה של פרופסור שורש (ב) תעלומת הספרייה הנעולה

(ג) פריצה למערכת העיתון

2. כמה מנעולים יש בחדר 'תעלומת הספרייה הנעולה'?

(א) 4 (ב) 5 (ג) 6

3. באיזה חדר מתרגלים תחביר ומשפט מורכב?

(א) המעבדה של פרופסור שורש (ב) פריצה למערכת העיתון

(ג) תעלומת הספרייה הנעולה

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת לזהות שורש ובניין במילה נתונה ולהסביר איך הגעתי לתשובה?

האם אני יכול/ה לאתר שגיאת התאם או תחביר במשפט ולתקן אותה נכון?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️